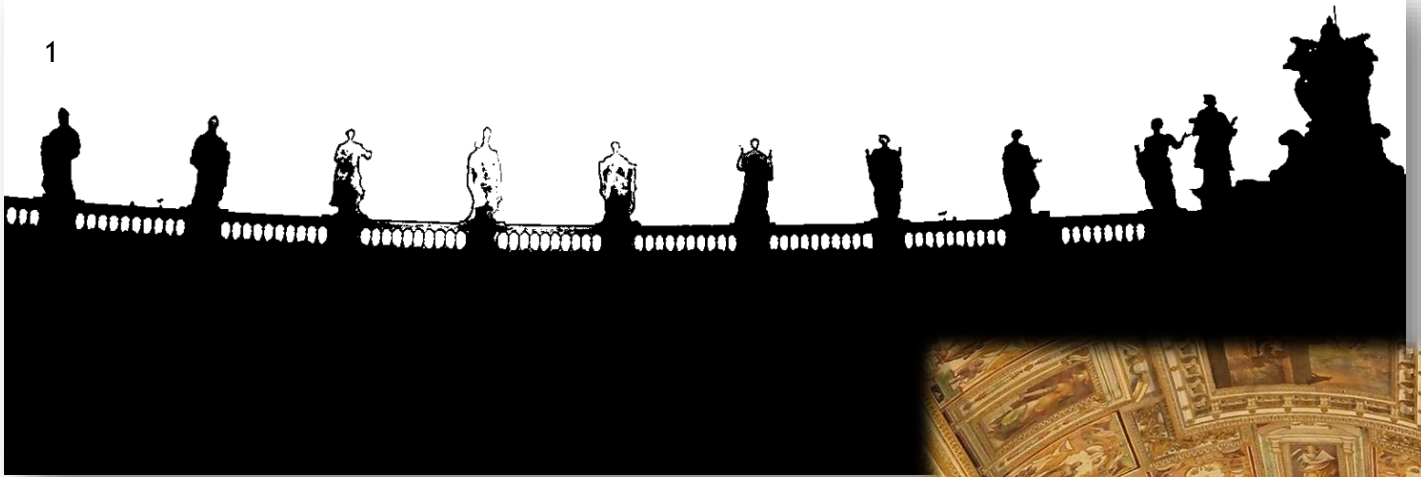

1

Kohtaamisia / Incontri

Jenni, Kaija, Katri, Mervi & Sanna

1 / 21.11.2018

60° 19'02"N, 024° 57'48"E

“-- jos teillä on miesten talvitakkeja tai -kenkiä, niin heillä on suuri tarve näille vaatelahjoituksille.” / Sanna

Sannan viestin innoittamana laukkuuni pakkautui mukaan vielä parit miesten käyttämättömät villasukat. Millainen olisi marraskuinen Rooma? Mielessäni vilisi myös monia kysymyksiä Italian tämän hetken poliittisesta tilanteesta kiiruhtaessani Helsinki-Vantaalle. Millaista pohdintaa maahanmuuttopolitiikan tiukentamiseen tähtäävä *Decreto Salvini* nimellä kulkeva lakipaketti herättää ruohonjuuritason toimijoissa Roomassa? Ja tietysti: Millaiset matkakumppanit minua odottavat? Osaisivatko he italiaa?

Kahvin äärellä ennen lentoa pohdimme Roomaa kaupunkina. Yleistäen voisi ajatella pääkaupunkien olevan vallan keskuksia. Yli 2000 vuotta Roomaan on olennaisesti kietoutunut valta, niin poliittinen, sotilaallinen kuin myös esimerkiksi kulttuurillinen. Roomalaiset voisivatkin sanoa olevansa asukkaita kaupungissa, joka on tuottanut maailmaa muovanneita järjestelmiä: Rooman valtakunnan, roomalaiskatolisen kirkon ja renessanssin. Kaupunkina Roomassa yhdistyykin monitasoisesti ajallisuus ja ajattomuus. Historialliset monumentit ja taiteellinen perintö kertovat vahvasta historiallisesta identiteetistä. Samaan aikaan, kuten monet muutkin Euroopan suuret metropolialueet, Rooman kaupunkialue kasvaa. Tällä on seurauksia niin kaupunkirakenteeseen kuin myös palveluihin ja infrastruktuuriin. Esimerkiksi asuntopolitiikka ei ole kyennyt vastaamaan kysyntään.

Millaista on turvapaikanhakijan arki kullattujen kupoleiden ikuisessa kaupungissa?

2

41° 53'18.1"N 12° 28'20.1"E

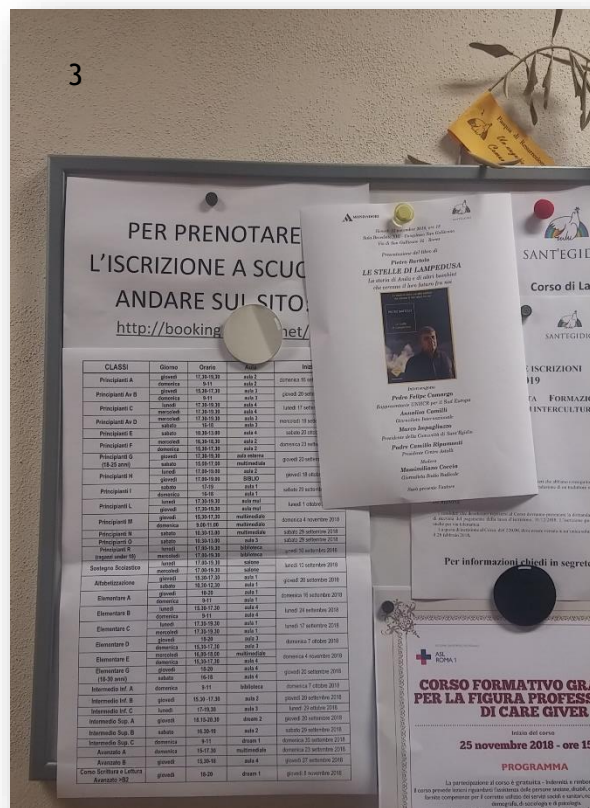
Roomaan saavuttuamme suuntasimme ensimmäiseen vierailukohteeseen, Trasteveren kaupunginosaan: La Comunità di Sant'Egidio'n ylläpitämään kielikouluun. Sant'Edigio on katollisen kirkon tunnustama kristillinen kansalaisjärjestö, joka syntyi vuonna 1968. Verkoston mukaan sillä on toimivia yhteisöjä yli 70 maassa. Toiminta pohjautuu paljolti vapaaehtoistyöhön, yhdistävänä tekijänä taustalla on jaettu usko ja halu levittää evankeliumin sanomaa pyrkien auttamaan haavoittuvimmassa asemassa olevia.

The 3 Ps: Prayer, Poor & Peace

Perustamisesta lähtien yhteisö on iltaisin kokoontunut yhteisölliseen rukoukseen. Evankeliumin sanoma nähdään keskeisenä oppaana elämässä. Kaikki, uskonnosta riippumatta, ovat tervetulleita.

Kaikkien halukkaiden tervetulleeksi toivottaminen onkin yhteisön toiminnan olennainen ulottuvuus. Yhteisö toivottaa tervetulleeksi apua tarvitsevat, ollen kyseessä vanhukset, turvapaikanhakijat, kodittomat tai esimerkiksi katulapset. Toiminta ja toiminnan tarve vaihteleeekin maittain.

Rauhantyö on olennainen osa Sant'Egidion toimintaa. Yhteisö on ollut mukana sovittelemassa rauhaa Mosambikiin 1990-luvun alussa. Tällä hetkellä yhteisö on ollut tiiviisti mukana luomassa ja toteuttamassa hanketta humanitaarisen käytävän luomisesta pakolaisia varten. Yhdessä joidenkin kristillisten kansalaisjärjestöjen kanssa se on neuvotellut Italian hallituksen kanssa sopimuksen, jonka puitteissa on avattu humanitaarinen käytävä syyrialaispakolaisille Italiaan. Hallitus on myöntänyt humanitaarisia viisumeja, jotka mahdollistavat sotaa pakenevien pääsyn Italiaan turvallisesti. Käytännössä Syyrian naapurimaissa sijaitsevista pakolaisleireistä valitaan kaiken heikoimmassa asemassa olevia, joille humanitaarinen viisumi myönnetään ja jotka lennätetään sitten Roomaan. Yhteisö tekee tätäkin vapaaehtoisvoimin, toiminnan ollessa myös EU:n pakolaiskiintiöistä riippumatonta. Valitut otetaan saapuessaan suoraan mukaan kotoutuskoulutukseen, eli juurikin yhteisön toimintaan ja erityisesti kielitunneille. Tällä tavalla saapuva tuodaan heti osaksi jo olemassa olevia verkostoja Roomassa. Voi kuvitella, että vastaanottokeskuksissa yhteiskuntaan kotoutumisen prosessi on haastavampaa kuin tällaisessa osallistavammassa toiminnassa. Toiminnallaan Sant'Egidio haluaakin luoda ja tuoda esiin vaihtoehtoisen mallin valtiollisten instituutioiden rinnalle, millä voidaan kansalaisjärjestöjen työllä

antaa apua heikoimmassa asemassa oleville. Yhteisö onkin korostanut voimakkaasti EU:n virallisen pakolaispolitiikan epäinhimillisyyttä.

Kielikoulussa vieraillessamme *Tervetuloa! / Benvenuto!* - asenne välittyi mielenkiintoisesti heti. Oppaamme totesi, että he toivottavat tervetulleeksi kaikki apua tarvitsevat. Tämän jälkeen he ovat osa yhteisöä. Olla osa yhteisöä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikki osallistuvat jollakin tavalla yhteisön toimintaan. Huomasimme muun muassa, kuinka koulutilan siivoukseen osallistui niin vapaaehtoiset kieltenopettajat kuin myös oppilaat. Oppaamme totesikin yhteisön työskentelevän yhdessä pyrkien oppijoiden toimijuuden aktivointiin: *The helped helps the helper.*

Kaikilla on mahdollisuus ja myös velvollisuus ottaa osaa yhteisön toimintaan. Jo kauemmin mukana olleet opastavat uutta tulokasta yhteisön säännöissä. Kieltä opitaan ja käytetään sitten kaikessa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, yhteisistä lounaista virastokäynteihin. Yhteisö tarjoaa italian kielen tunteja eri kielitaitotasolla sekaryhmissä. Italian lisäksi on mahdollista valita myös englantia, saksaa tai ranskaa. Monille Italia on kauttakulkumaa, josta pyritään myöhemmin suuntaamaan Saksaan, Ranskaan tai esimerkiksi Isoon-Britanniaan. Kielen opetusta on myös sidottu ammattiin oppimisen rinnalle.

Ajatus oppilaiden toimijuuden tukemisesta sai ryhmässämme kiinnostuneen vastaanoton. Katrin Luetaan yhdessä -ryhmässä on kielioppaina jo ryhmän entisiä oppilaita. Kuka tuntisikaan suomen kielen oppimisen ihanuudet ja koukerot paremmin kuin hän, joka sen on oppinut vieraana kielenä?

Visiittimme kielikouluun herätti pohdintaa siitä, kuinka olennainen rooli katollisen kirkon järjestöillä on maahanmuuttokentässä Italiassa. Yksinkertaistaen voisi sanoa, että Suomen hyvinvointivaltiomallissa julkinen sektori on vastuussa yksilöstä julkisten palveluiden ollessa vahvoja. Italiassa hyvinvointivaltiomallin olennaisina toimijoina ovat myös perhe ja esimerkiksi juuri kirkko, jotka tuellaan kompensoivat julkisten hyvinvointipalveluiden ja sosiaaliturvan suhteellista vähäisyyttä.

2 / 22.11.2018

Via Alberto Caroncini 19, 00197 Rooma

Torstaina suuntasimme kohti YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) Italian toimistoa. Kävimme lyhyesti läpi tilastoja:

Missä kotiseudultaan siirtymään joutuneet ovat nyt

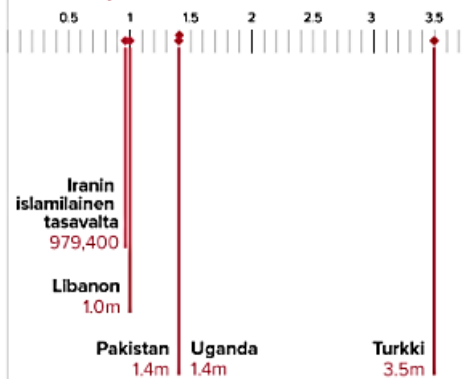

85 % kotiseudultaan siirtymään joutuneista ihmisistä on kehitysmaissa

57% maailman pakolaisista on lähtöisin kolmesta maasta

Eniten pakolaisia vastaanottaneet maat

10 miljoonaa ihmistä vailla kansalaisuutta

102,800 uudelleensijoitettua pakolaista

44,400 ihmistä päivässä joutuu pakenemaan kotoaan konfliktien ja vainon vuoksi

Italiaan, Kreikkaan, Espanjaan ja Kyprokselle on saapunut meriteitse 10.12.2018 mennessä 109,761 siirtolaista ja pakolaista. Italian osuus tuosta on 23,051 henkilöä. Arvion mukaan yli 2000 on kateissa tai menettänyt henkensä matkan aikana.

Vuonna 2016 kyseinen meriteitse saapuneiden lukumäärä oli 362,753 henkilöä (Italia, Kreikka, Espanja, Kypros). Vuoden 2017 loppuun mennessä luku oli tippunut jo 172,301 henkilöön. Luvut kuvaavat sitä, kuinka EU on tehostanut rajavalvontaansa. Myös siirtolaisia merellä avustavien (etsivien ja pelastavien) kansalaisjärjestöjen toimintaa on vaikeutettu. On myös tapauksia, joissa satamat Italiassa eivät päästä siirtolaisia kuljettavia laivoja rantautumaan, erityisesti kesäkuun 2018 jälkeen. Välimerellä voidaan hahmottaa kolme reittiä ylittää meri: läntinen, keskinen ja itäinen ylitysreitti. Siirtolaisvirrat muovautuvat kulloinkin kohti sitä mahdollisinta reittiä, mikä puolestaan

OPERATIONAL PORTAL REFUGEE SITUATIONS

COUNTRIES SITUATIONS PARTNERS / 3W MAPS GLOBAL SEARCH

About Contact Map portal IM Toolkit API English

Mediterranean Situation Select location

Country	Arrivals
Spain	61,093
Italy	23,051
Greece	30,447
Malta	1,182
Cyprus	459

Total arrivals: 116,232 (Last updated 10 Dec 2018)

Sea arrivals in 2018: 109,761 (Last updated 10 Dec 2018)

Land arrivals in 2018: 6,471 (Last updated 09 Dec 2018)

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations

vaikuttaa eri reittien kautta saapuvien määrään ja myös ensisijaisiin kansallisuuksiin. Yksi olennaisimmista syistä meriteitse saapuneiden määrän vähenemiseen keskisellä Välimeren ylitystreitillä on tiivistynyt yhteistyö Libyan rannikkovartioston kanssa.

Tämä on puolestaan johtanut suurempiin lukuihin itäisellä ja läntisellä reitillä. Meriteitse Italiaan saapuvien viisi olennaisinta lähtömaata ovat vuonna 2018 olleet Tunisia, Eritrea, Sudan, Nigeria ja Norsunluurannikko.

Luvuilla ja tilastoilla on yksinkertaista helppoa ja nopeaa antaa tilannekuva. Ja kenties myös suhteellista tilanteita. Vuonna 2017 Italiassa tehtiin 130,119 turvapaikkahakemusta. Suomessa samana vuonna turvapaikkaa haki 5 059 henkilöä, mistä osa oli uusintahakemuksia ja osa EU:n sisäisiä siirtoja ([MIGRI, 2018](#)). Ehkäpä luvut puhuvat puolestaan toisinaan.

UNHCR:n Italian toimisto tekee tärkeää työtä kotoutumisen tukemisessa esimerkiksi luoden pakolaisten työllistymistä tukevia projekteja. Pakolaisilla on inhimillistä pääomaa, joka voidaan saada vastavuoroisesti hyödyttämään paikallista yhteisöä, kun luodaan väyliä ja keinoja vuorovaikutukselle ja kumppanuudelle. Yksi heidän tämänhetkisistä projekteistaan on [WELCOME](#),

jolla pyritään tekemään näkyväksi myös yksityisen sektorin rooli pakolaisten kotoutumisen tukijana. Kriteerit täyttävät yritykset, jotka palkkaavat pakolaisen, voivat saada oikeuden käyttää WELCOME -logoa viestinnällisiin tarkoituksiin.

Olennainen osa UNHCR:n vaikuttamistyötä on myös yhteiskunnan eri tasojen *herkistäminen* siirtolaisuuteen liittyvissä teemoissa. He räätelöivät esimerkiksi yläasteiden koululuokille pyynnöstä tunteja liittyen pakolaisuuteen. Nuoret ovatkin toimijoita ja muutoksentekejiä, joille tulee mahdollistaa tilat pohtia siirtolaisuuteen,

moninaisuuteen ja esimerkiksi ihmisoikeuksiin liittyviä teemoja. UNHCR onkin työstänyt kaikille avoimen sivuston, josta löytyy pakolaisuutta käsittelevää materiaalia sekä opettajalle tueksi että oppimateriaaleja eri-ikäisille oppilaille: [Teaching about Refugees](#).

Where do refugees come from?

8

3 / 23.11.2018

41° 54'04.0"N 12° 29'39.5"E

Perjantaina suuntasimme [Joel Nafuma Refugee Centeriin](#), joka toimii avoimena päiväkeskuksena turvapaikanhakijoille ja pakolaisille. Suurin osa heidän vieraistaan, keskimäärin noin 250 vierasta päivässä, on kodittomia turvapaikanhakijoita ja pakolaisia, joille keskus tarjoaa turvallisen tilan päivän ajaksi [St. Paul's Within the Walls Episcopal Churchin](#) alakerrassa sijaitsevissa tiloissa. JNRC pyrki tukemaan ja avustamaan erilaisia tarpeita omaavia vieraitaan ajatuksella *Home away from home*. Keskus tarjoaa palveluita, joilla pyritään huomioimaan vieraiden sekä fyysiset, psykologiset että itsensä kehittämiseen liittyvät tarpeet. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi arkipäivinä

tarjottavaa aamiaista, vaatejakelua, kielitunteja, oikeudellista apua ja apua työn haussa (job matching). Talvitakki ja villasukka -lahjoituksemme ohjautuivatkin keskuksen vaatepisteeseen, josta vieraat voivat henkilökohtaista vaatekorttiaan vastaan etsiä esimerkiksi sopivan takin, kengät ja makuupussin.

Keskus tarjoaa päivittäin ryhmämuotoista italian ja englannin opetusta. Lisäksi viikoittain on myös saksan ja ranskan tunteja. Kielenopetuksen ohella keskus haluaa tukea vieraidensa sosio-ekonomista integraatiota avustamalla CV:n luomisessa ja esimerkiksi tietokoneiden käytössä. Taitojen opettamiseen tarjolla olevat välineet (tietokoneet, ompelukoneet) keskus on saanut lahjoituksina. Yksi olennainen toiminta on myös hätärahasasto, jolla avustetaan noin 2 henkilöä viikossa. Keskus maksaa vieraalle kerran jonkin välttämättömän kustannuksen, esimerkiksi bussilipun rekisteriviranomaisen luokse. Tällaisella suhteellisen pienellä avustuksella voi olla erittäin suuri, kuilun ylittävä, merkitys kodittomalle ja työttömälle vieraalle.

Kuten muissakin vierailupaikoissamme, myös JNRC:ssa tuotiin esiin turvapaikanhakijoiden vastaanottoon liittyvä korruptio. Esimerkiksi Roomassa, Sisiliassa ja Calabrian maakunnassa paikalliset rikollisjärjestöt ovat tutkimusten mukaan soluttautuneet vastaanottojärjestelmän hallintoon ja ohjanneet vastaanottoon tarkoitettuja julkisia varoja omiin tarkoituksiinsa.

The Joel Nafuma Refugee Centren "käyntikortiksi" paljastui nuori gambialainen ihmiskaupan uhri. Yksilötarinan kautta saimme muistutuksen yksilön ja yhteisön kannalta kestävän pakolaispolitiikan tavoitteista: tunnistaa ja tunnustaa yksilö omien tulevaisuuteen suuntautuvien toiveidensa toteuttajana. Gambialaisen nuoren miehen pääsy jatkamaan pakolaiseksi joutumisen myötä neljä vuotta aiemmin katkenneita kansainvälisen politiikan yliopisto-opintoja paikallisessa yliopistossa antoi hänelle voimia nousta omien traumaattisten kokemuksiansa yläpuolelle, kohtalotovereidensa auttajaksi.

4 / 24.11.2018

41° 47' 38.4" N 12° 15' 06.1" E

Aikaisella paluulennolla kukin pohti tahollaan kohtaamaansa:

“Yhteistyö maahanmuuttoviranomaisten, vapaaehtoisjärjestöjen ja erilaisten yksityisten yritysten (työnantajien) välillä maahanmuuttajien työllistämiseksi tuntui aktiivisemmalta ja monipuolisemmalta kuin meillä. Näytti myös siltä, että aiemmin maahan muuttaneet olivat aktiivisesti mukana uusien maahanmuuttajien palveluissa ja vapaaehtoistoiminnassa: se varmaankin lisää uusien tulijoiden motivaatiota integroitua ja tarjoaa positiivisia roolimalleja. Vaikutti siltä, että vapaaehtoisjärjestöt voivat aloittaa monenlaista tukitoimintaa (esim.

Humanitarian Corridors, kotiaivustajakoulutus). Miten vapaaehtoisia riittää eri toimintoihin? Meille kukaan ei kommentoinut vapaaehtoisten vähyyttä. Kaikki tapaamamme olivat innostuneita, ja ilmapiiri käyntikohteissa oli lämmin ja myönteinen.” / Kaija

”Silmiinpistäväintä vierailukohteissamme oli sitoutuneisuus ja professionaalisuus suurten pakolaisvirtojen arjen hallinnassa; keskukset ovat mukana sekä virallisissa sopimuksissa että avoimet ovet -tukipisteinä Roomaan rantautuville pakolaisille. Kirkollisten toimijoiden työssä korostui katuuskottava laupeudentyö (Sant'Egidio ja Joel Nafuma Center), YK:n alaisen UNHCR:n toiminnassa puolestaan yhteiskunnan struktuurit tiedostava, kekseliäästi verkostoituva maahanmuuttotyö. Ilahtuneena saatoin kotiin palattuani panna merkille kuuden yliopiston yhteistyönä hiljattain käynnistyneen Supporting Immigrants in Higher Education (SIMHE) -hankkeen, jossa valmiiksi pohjakouluteille maahanmuuttajille tarjotaan "Taidot käyttöön" -periaatteella mahdollisuus yliopistopintoihin. (Yliopisto-lehti 09/18). Toivoa asenteiden muuttumisesta on meilläkin. Eri toimipisteissä tapaamiemme henkilöiden sitoutuneisuudelle ja keskusten vapaaehtoiseksi haluavien määrälle löytynee selitys katolisesta traditiosta. Vakaumuksellinen laupeudentyö arjessa on se perinne, johon kasvetaan. Jouluajan sanomaa myös meille?” / Katri

”Luetaan yhdessä toimiminen ja suomen opettaminen maahanmuuttajille on kohtaamista, antamista ja saamista ja yhteistä iloa yhdessäolosta. Sitä oli Rooman matkakin, tutustumista ja kohtaamista, jakamista ja oppimista, niin vierailupaikoissamme kuin yhdessä ollessamme. Minua kosketti suuresti vierailupaikoissamme huima sitoutuneisuus ja humanisuus. Ja usko parempaan, onnistumiseen, vaikeuksien voittamiseen. Isäntämme olivat ylpeitä ja iloisia työstään ja opiskelijoistaan, heidän

edistymisestään ja menestymisestään. Minusta samanlainen ilo oli mukana meidän keskusteluissamme ja pohdinnoissamme. Se voimautti.” / Mervi

”Perjantai-iltapäivänä kävimme Basilica di Santa Maria in Trasteveressa, jonka ulkoseinässä on kokoelma varhaiskristillisiä ja pakanallisia kirjoituksia noin 200-luvulta. Kirjoitusten ja kaiverrusten joukosta löytyy muun muassa ankkuri: uuden alun ja toivon symboli. Tapaamamme eri toimijat ovat ruohonjuuritason ankkureita maahanmuuttajille, joista monet voisivat varmaankin käydä kaivertamassa oman ankkurinsa Basilica di Santa Marian seinään. Vaikeista elämäntilanteista huolimatta Roomassa kaikui ilo ja inhimillisyys.” / Jenni

Vierailukohteet:

Sant'Egidio

UNHCR Italy

Joel Nafuma Refugee Center

Kuvat:

1. Pietarin aukio / Piazza San Pietro
2. Vatikaani
3. Scuola di Lingua e cultura Italianan ilmoitustaulu (Sant'Egidio)
4. Sant'Egidion hyvä toivotus Eid al-Adhan viettäjäille, kaikille muslimiyhdistyksille
5. Sant'Egidion ilmoitustaulua tutkailemassa
6. UNHCR Suomi. Tilastotiedot. Haettu osoitteesta <https://www.unhcr.org/neu/fi/tietoa-meista/tilastotiedot> [3.12.2018]
7. Välimeren tilanne. UNHCR Italy. Haettu osoitteesta https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean#_ga=2.165874110.1067079162.1544484151-519280518.1544484151 [10.12.2018]
8. UNHCR. [Teaching about refugees.](#)
9. Tuliaisia Suomesta / JNRC
10. Jenni, Katri, Kaija ja Mervi kävelyllä Trasteveressa
11. Basilica di Santa Maria in Trasteveren ulkoseinä

Luettavaa:

Di Zio, S., Montanari, A. & Staniscia, B. (2010). Simulation of urban development in the City of Rome. *The Journal of Transport and Land Use*, 3(2), 85-105. Haettu osoitteesta <https://www.jtlu.org/index.php/jtlu/article/viewFile/154/118> [2.12.2018]

UNHCR. Desperate Journeys. Haettu osoitteesta <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/65373>

UNHCR. [Teaching about refugees.](#)

Latza Nadeau, Barbien. 2018. "Migrants are more profitable than drugs: how the mafia infiltrated Italy's asylum system." *The Guardian*. Haettu osoitteesta <https://www.theguardian.com/news/2018/feb/01/migrants-more-profitable-than-drugs-how-mafia-infiltrated-italy-asylum-system> [10.12.2018]